

SPRAWOZDANIE

KOMITETU

C. K. TOWARZYSTWA ROLNICZEGO KRAKOWSKIEGO

za rok 1893.

W KRAKOWIE.

NAKŁADEM C. K. TOWARZYSTWA ROLNICZEGO KRAKOWSKIEGO.

CZCIONKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ

pod zarządem A. Szyjewskiego.

1894.

SPRAWA WODANE

KOMITET

DR. K. JONARZYSTWA POLSKIEGO KRAKOWSKIEGO

1914

WYDAWCA

SPRAWOZDANIE

z czynności Komitetu

c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego

za czas od Zebrania ogólnego, odbytego w dniu 23 Marca 1893 r.

Rok ubiegły przyniósł krajowi klęski ciężkie. Deszcze, trwające przez całe prawie lato, spowodowały powódzie, które zalały obszar większy niż kiedykolwiek, uniosły znaczną ilość zboża w snopie i siana, poszarpały, zniosły urodzajną warstwę lub ją żwirem przysypały na znacznych przestrzeniach łąk i pól i poczęści na długi czas w nieużytek je zamieniły. Skutkiem słoń wylęgło wiele zboża, ziarno nie wykształciło się należycie, a nakoniec w słotę zbierane w znacznej części zrosło. Słoma mocno uszkodzona, a siano z łąk i koniczyn jakkolwiek obfite, ale w części niemałej źle zebrane. W dodatku wiele zboża uszkodziła niezmiarka. Ziemiaki wydały wskutek słoń plon bardzo mały, a miejscami doszczętnie wygniły. Wszystko to nietylko przyprawiło rolników o stratę oczekiwanego dochodu i utrudniło wykonanie ozimych zasiewów, ale nadto smutne otwarło widoki na wyżywienie ludności, jakoteż inwentarza.

Wobec takich okoliczności było obowiązkiem Komitetu bacznie i troskliwie obmyśleć i wskazać środki zaradcze przeciw grożącemu upadkowi gospodarstwa.

Wniósł on do Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa memoriał, przedstawiający cały ogrom klęski, przez rolników poniesionej i potrzebę doniosłej pomocy ze strony Państwa; prosił w nim o zarządzenie rychłego i dokładnego zbadania doniosłości szkód zrzędzonych, celem przyznania odpowiedniego opustu w podatku, natychmiastowego odpisania kwot opuszczonych, a nie zostawiania ich do potrącenia z należności roku następnego i wstrzymania egzekucji podatków zaległych u poszkodowanych. Zarazem zwrócono uwagę poszkodowanych na potrzebę zgłoszenia szkód w czasie właściwym u c. k. Władz administracyjnych i prośby o zbadanie i obliczenie poniesionych strat, jakoteż w sprawie do-

magania się opustu w podatkach z powodu szkód zrzędzonych przez niezmiarkę.

Gdy znaczna ilość zebranego siana i słomy mimo niezadawalniającej ich jakości, umożliwiła odprzedanie pewnej części ich zapasu do krajów, w których nadzwyczajna posucha wielki brak paszy spowodowała, należało się starać o umożliwienie takiej sprzedaży tem bardziej, gdy przebieg pogody tak mało zwykle sprzedawanych płodów rolnikowi zostawił. To też usilne przedstawienia czynił Komitet przeciw zamierzonemu w lecie z. r. wydaniu zakazu wywożenia siana i słomy za granice Państwa, a gdy mu zapobiedz nie zdołał, starał się o wyjednanie zniesienia tegoż zakazu, co się niestety dopiero późno powiodło.

Celem możliwego ułatwienia poprawy karmy dla inwentarzy, zebranej w znacznej części niepomyślnie, usiłował Komitet wyjednać obniżenie cen przewozu kolejami pasz koncentrowanych, ziemniaków i kukurudzy, a przy tej sposobności zarazem nawozów handlowych i rurek drenowych, jakoteż upewnić rolnikom sprzedaż otrąb z magazynów wojskowych. W pierwszej z tych spraw memoriał wystosowany do c. k. Generalnej Dyrekcji kolei państwowych wręczyła delegacja Komitetu JE. P. Prezydentowi Generalnej Dyrekcji, korzystając z jego bytności w Krakowie; wniesiono też podanie do Wys. c. k. Min. handlu. Wobec ograniczenia ustępstw w sprawach taryf przewozowych, uznawanego przez Wys. c. k. Rząd za konieczne, wskazać możemy jeno drobne skutki tych zabiegów, jak n. p. obniżenie obecne cen przewozu ziemniaków nasiennych na czas od 3 marca do 15 lipca r. b., jak również przyznaną obniżkę dla zboża do siewu, wynoszącą 50% taksy klasy B); oraz rozporządzeniem z dnia 6 marca r. b. przyznaną przez Wys. c. k. Ministerstwo handlu

zniżkę przewozową na kolejach państwowych, dla paszy dla bydła, podściołki, nasion traw i koniczyny, kukurudzy i nawozów handlowych, na czas od 9 marca do 30 kwietnia r. b.

W drugiej sprawie starał się komitet wyjednać bezpośrednio u Wys. c. k. Ministerstwa wojny, jakoteż za pośrednictwem Wys. c. k. Min. rolnictwa, rozporządzenia, któreby skłoniły c. i k. Intendenturę wojskową do uwzględnienia potrzeb rolników, opatrzonych poświadczeniem Komitetu i do wydawania im otrąb w tych terminach, na które opiewały zamówienia.

Równocześnie starał się Komitet o wyjednanie bezpłatnego udzielania soli dla bydła rolnikom kłeskami dotkniętym.

Z tego krótkiego przedstawienia usiłowań Komitetu zwróconych do złagodzenia skutków kłeski, zechce Szanowne Zgromadzenie Ogólne powziąć przekonanie, że jak dotąd, tak i nadal Komitet według możliwości i sił stać będzie na straży interesów rolnictwa, a tem samem dobra kraju i że zwiększone trudności położenia rolników będą dlań pobudką do tem usilniejszej pracy.

W innych kierunkach swego zakresu działania pracował Komitet również usilnie i w znacznej części z pomyślnym skutkiem.

Wykończono przygotowania do wprowadzenia w życie krajowej ustawy hodowlanej z dnia 20 lipca 1892 r. i o znaczny krok naprzód posunięto ubezpieczenie zwierząt rozplodowych krajowej rasy podgórskiej. Sekcja hodowlana poda szczegóły w swem sprawozdaniu. Wskutek zmnożenia czynności sekcji tej upoważnił ją Komitet do powiększenia swego grona przez kooptację dwóch członków.

Z objawionej przez c. k. Min. roln. gotowości do udzielenia obfitszych zasiłków na podniesienie racjonalnej uprawy i wyprawy lnu korzystał Komitet, by prosić przede wszystkim o subwencję na wykształcenie instruktorów i wykonanie licznych porównawczych zasiewów nasion ryzkiego, tyrolskiego i krajowego. Urządzenie spółkowych zakładów do roszenia lnu, międlenia i przyrządzania włókna ma Komitet na widoku, po zapewnieniu sobie instruktorów uzdolnionych do dobrego zarządzania takimi zakładami. 10 $\frac{1}{2}$ metr. cetn. tyrolskiego nasienia nadeszło już Ministerstwo do bezpłatnego rozdania plantatorom, podejmującym wykonanie prób podług udzielonych przepisów, a Wys. Sejm krajowy przyznał na ten cel subwencję w wysokości 1000 złr. na r. 1894.

Przy sposobności wydania opinii na żądanie Wys. c. k. Namiestnictwa w sprawie prośby kilku krajowych fabrykantów nawozów handlowych o ochronę przed nierzetelną konkurencją, przedstawił Komitet w obszernym memoryale potrzebę wydania ustawy ku ochronie rolników od oszukaństw przy kupnie sztucznych nawozów i karm koncentrowanych.

Wspomniana w zeszłorocznem sprawozdaniu

sprawa budowy kolei lokalnych w kraju naszym postąpiła w ubiegłym roku o tyle naprzód, że Sejm krajowy uchwalił ustawę o popieraniu budowy kolei niższorzędnych z funduszków krajowych, przeznaczając na ten cel przez 75 lat dotację po 300.000 złr. rocznie. W świeżo zorganizowanej krajowej Radzie kolejowej zasiada jako delegat Komitetu c. k. radca rządowy p. Władysław Struszkiewicz, oraz drugi członek Komitetu p. Prof. Dr. Leo, powołany do niej przez Wydział krajowy. Rada kolejowa pierwszą swą sesję odbyła podczas tegorocznej kadencji sejmowej w styczniu b. r., a z obrad, jakie na niej przeprowadzono, wynika, iż w całym kraju liczne powstają projekty budowy nowych kolei lokalnych, których wykonanie niewątpliwie bardzo korzystnie oddziała na okolice, pozbawione dotychczas dobrodziejstwa taniej komunikacji. Akcja budowy kolei stanie się tem żywszą, gdy dojdzie do skutku zapowiedziana na r. b. reforma państwowej ustawy o koncesjonowaniu kolei lokalnych w tym kierunku, by z jednej strony przyznać tym kolejom różnorodne ulgi i ułatwienia administracyjne i całą akcję do pewnego stopnia zdecentralizować, z drugiej strony podnieść udział finansowy skarbu Państwa.

W państwowej Radzie kolejowej zastępuje Komitet jako delegat p. radca rządowy Wład. Struszkiewicz.

W sprawie projektu ustawy o ubezpieczeniu robotników rolnych i leśnych od wypadków, przystąpił Komitet do umotywowanego oświadczenia, złożonego przez Towarzystwo Gospodarskie galicyjskie.

Stosując się do zeszłorocznej uchwały Szanownego Zgromadzenia Ogólnego, polecił Komitet osobnej komisji obmyślenie warunków układu ze „Związkiem handlowym Kółek rolniczych“ w celu przekształcenia tej instytucji na „Związek handlowy Towarzystw i Kółek rolniczych“, a następnie podjęcie rokowań z Radą Nadzorczą Związku. Rokowania te doprowadziły dotychczas do porozumienia o tyle, iż Rada Nadzorcza uchwaliła na posiedzeniu dnia 13 marca odbytem, zgodzić się w zasadzie na rozszerzenie działalności Związku w kierunku handlu płodami i artykułami gospodarstw rolniczych, na przyznanie Komitetowi i Towarzystwom rolniczym okręgowym prawa mianowania delegatów do Rady Nadzorczej Związku, oraz przedłożyć odnośne wnioski zmiany statutu Związku Walnemu Zgromadzeniu tegoż pod warunkiem, że znaczna liczba członków Towarzystwa rolniczego z większą ilością udziałów do Związku przystąpi.

Po osiągnięciu ostatecznego porozumienia z Radą Nadzorczą Związku nie omieszka Komitet akcję dalszą w tym kierunku przeprowadzić, by życzeniu Ogólnego Zgromadzenia, wyrażonemu w powyższej uchwale w jaknajkrótszym czasie zadość się stało.

Na austriacki Wiec rolniczy (*oesterreichischer Agrartag*), odbyty w z. r. w Wiedniu, wysłał Komitet jako delegatów: pp. Lippomana, Prof. Drów Leo i Rutowskiego.

Na ich wniosek uchwalił Wiece — będący wspólnym organem wszystkich Towarzystw rolniczych tej połowy monarchii — odbywać odtąd sesje regularnie co roku, a przynajmniej co drugi rok, oraz zmienić swą organizację w tym kierunku, by każde Towarzystwo rolnicze w stosunku do ludności, której interesu zastępuje, wysyłało odpowiednią liczbę delegatów na Wiece rolnicze, a to celem zapobieżenia dotychczasowej przewadze drobnych Towarzystw nad Towarzystwami wielkich krajów, jak Galicya, Czechy i t. p. Przyszłość okaże, o ile przekształcony tak Wiece rolniczy austriacki zadaniu swemu odpowie. Najbliższa sesja Wiecu odbyć się ma w ciągu b. r. i to prawdopodobnie we Lwowie w czasie Wystawy krajowej.

Komisja wystawowa Komitetu poda do wiadomości szanownego Zgromadzenia, jakie osiągnęła dotąd rezultaty usiłowań swoich ku licznemu a pouczającemu udziałowi w przyszłej wystawie krajowej podjętych.

Komitet w tym przeciągu czasu odbył posiedzeń zwyczajnych 9, nadzwyczajnych 2 i narad w kwestiach specjalnych 7.

Liczba pism nadesłanych Komitetowi i ztąd wysłanych do różnych władz i osób wynosi 1691, okólników 31, urgensów 13.

Komitet załatwił uchwały Zebrania ogólnego w sposób następujący:

W myśl **Uchwały I.** Zebrania ogólnego r. 1893 opiewającej:

„Ogólne Zgromadzenie poleca Komitetowi, aby wystarał się o wyjednanie u Wydziału krajowego zarządzenia licznych prób tępienia myszy w celu przekonania się, jakim środkiem da się to uczynić najskuteczniej, najtaniej i bez narażenia zdrowia i życia ludzi i zwierząt domowych“.

„Zgromadzenie ogólne poleca Komitetowi, aby wystarał się o odpowiednie fundusze celem przedsiębrania prób tępienia myszy i aby polecił tę czynność kilku Towarzystwom rolniczym“.

Wniesiono do c. k. Ministerstwa rolnictwa prośbę o 300 złr. w. a. na przeprowadzenie prób wyczerpujących, która skutku nie odniosła. Wydział krajowy zaś przesłał 100 rurek zarazka tyfusowego dla tępienia myszy, które komitet rozesłał z odpowiednią instrukcją co do sposobu użycia, Towarzystwom rolniczym okręgowym oraz niektórym obywatelom, którzy okazali chęć przeprowadzenia prób. Sprawozdania o skutku trucizny nadejdą na wiosnę.

Uchwała II.

„Zgromadzenie ogólne c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego uznaje potrzebę założenia w jak najkrótszym czasie Związku handlowego Towarzystw rolniczych i poleca Komitetowi, by przeprowadził roko-

wania z Radą nadzorczą Związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie celem przekształcenia tej instytucji na Związek handlowy Towarzystw i Kółek rolniczych.“

O wykonaniu tej uchwały podano wiadomości we wstępie do sprawozdania niniejszego.

Uchwała III.

Zgromadzenie ogólne c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego uznaje potrzebę stworzenia silniejszej reprezentacji interesów stanu rolniczego w monarchii i poleca Komitetowi, by

a) w porozumieniu z innymi centralnymi Towarzystwami rolniczymi podjął inicjatywę w sprawie zwoływania peryodycznych konferencji delegatów Towarzystw rolniczych, celem wspólnej narady nad potrzebami rolnictwa i obroną jego interesów, tudzież, by

b) wziął pod rozwagę sprawę utworzenia wspólnej organizacji Towarzystw rolniczych wszystkich krajów koronnych monarchii.

Powyżej zdano już sprawę z wykonania tej uchwały.

Uchwała IV.

„Zgromadzenie ogólne uchwała: Poleca się Komitetowi wniesienie petycji do c. k. Ministerstwa rolnictwa oraz do Koła polskiego, mającej na celu wyjednanie następujących zmian w obecnej organizacji instytucji ogierów rządowych:

1. Znieść dotychczasowe stacje ogierów rządowych i takowe rozlokować pomiędzy pojedynczych hodowców, o których opinię wydają Towarzystwa rolnicze okręgowe.

2. Utrzymujący ogiera obowiązany będzie prowadzić rejestra stanowienia, a za czas pobytu ogiera otrzyma zwrot kosztów utrzymania tegoż według dotychczasowej normy; obsługa ogiera powierzona będzie służącemu rządowemu.

3. Takse stanowienia oznacza i pobiera rząd.

4. Ogiery mają być rozmieszczone w oddaleniu o ile możliwości 10 kilometrów jeden od drugiego, stosownie do stanu hodowli w danej okolicy.

5. Ogier bezwarunkowo stanowić nie powinien więcej niż sześć razy na tydzień i to w godzinach przedpołudniowych.

6. Prawo kontroli nad ogierami przysłuża c. k. rządowi, a porę pobytu ogierów u hodowców oznacza się od 1 lutego do końca lipca każdego roku.“

Wniesiono do c. k. Ministerstwa gruntownie opracowaną petycję, na co otrzymano za pośrednictwem Zarządu ogierów skarbowych w Drohowsku zawiadomienie, iż Ministerstwo w porozumieniu z komitetem do spraw chowu koni, na wniesioną przez komitet petycję o przeprowadzenie próby z umieszczeniem ogierów, zgromadzonych po stacyach, u hodowców okręgu Wielickiego, odpowiedziało odmownie; Komitet przeto uchwalił wstrzymać dalszą akcję w tym kierunku aż

do chwili, kiedy od Towarzystw rolniczych okręgowych wyjdzie inicjatywa ponowienia odnośnych starań.

Uchwała V.

„Poleca się Komitetowi, by u powołanych do tego organów, starał się wyjednać wstawienie w mającą się uchwalić ustawę łowiecką, następujących przepisów:

1. Zwierzyna tak żywa, jak ubita i w przesyłce i na targu winna być zaopatrzona poświadczeniem.

2. Poświadczenia te wydawać winni właściciele i dzierżawcy prawa polowania, oraz właściciele zwierzynców, jako jedynie upoważnieni posiadacze zwierzyny.

3. Formularze tych poświadczeń, tak jak druki na paszporty bydłace, winny być sznurowe i tylko upoważnionym przez władze polityczne sprzedawane.

4. Przekroczenia tej ustawy mają być karane tak, jak przekroczenie ustawy o paszportach bydłacych.“

Wniesiono do Sejmu krajowego petycję w myśl powyższej uchwały.

Uchwała VI.

„Poleca się Komitetowi wnieść petycję do Wysockiego Sejmu, w myśl uchwały zapadłej na Walnem Zgromadzeniu galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, w przedmiocie zorganizowania kredytu melioracyjnego, oraz energicznego poparcia rolnictwa przez dalsze ulgi taryfowe dla transportu rurek drenowych i przez wzmocnienie personalu dla lokalnych melioracyj.

Przesłano nadesłaną przez Towarzystwo gospodarskie galicyjskie petycję wraz z poparciem od Komitetu do Sejmu krajowego.

Uchwała VII.

„Zważywszy, że nieuprawnione domokrażstwo powstające przez izraelitów prowadzone, naraża mieszkańców gmin na straty materialne i moralne, wnoszą podpisani: Walne Zgromadzenie uchwalić raczy, aby Komitet upomniał się u c. k. Rządu, by tenże polecił władzom bezpieczeństwa ściślejsze czuwanie nad domokrażstwem.“

Powyższy wniosek odesłał Komitet Towarzystwu rolniczemu okręgowemu w Rzeszowie, jako wnioskodawcy, do właściwego sformułowania i umotywowania.

Uchwała VIII.

„Poleca się Komitetowi, by starał się o wyjednanie u Wydziału krajowego wydania, o ile można, jak najprędzej, nowej ordynacji służbowej, t.j. ustawy organizującej stosunki służbodawcy do sług swoich.“

Wniesiono petycję do Sejmu krajowego; Wydział zaś krajowy odpowiedział, że bez wyraźnego polecenia Sejmu krajowego sprawy powyższej ponawiać nie zamysła.

W protokołach posiedzeń i dzienniku podawczym biura Komitetu zapisano i załatwiono sprawy następujące:

1. W sprawie żądanej przez krakowską powiatową Dyрекcyę skarbu opinii, czy należy upoważnić fabrykę nawozów chemicznych w Żywcu do zamierzonego przez zarząd tejże sprowadzenia 1000 ct. mtr. soli nawozowych zagranicznych na drobiazgową ich sprzedaż, odpowiedziano: Ponieważ fabryka nawozów handlowych w Żywcu, należąca do J. C. K. W. Arcyksięcia Albrechta, zasługuje na zupełne zaufanie rolników i gdy leży w interesie rolnictwa, by wobec utrudnionych warunków nabywania w kopalni kałuskiej dobrego kainitu, nie utrudniać rolnikom nabywania wysokoprocentowych soli potasowych zagranicznych, przesłano opinię przychylną.

2. C. k. Ministerstwu rolnictwa i Wydziałowi krajowemu przesłano projekt zużycia udzielonych na cele hodowlane w r. 1893 subwencji w kwocie 20.000 złr.

3. Na odezwę c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego w sprawie rozgraniczenia stref hodowlanych, odpowiedziano, iż komitet pozostaje przy obecnych granicach strefowych i nie odstępuje od rasy Pinzgau; aby jednak ułatwić styczność stref naszych ze wschodnimi, proponuje komitet na wniosek sekcji hodowlanej:

Dla strefy I i II rasy Pinzgau i Bern-Simmenthal; dla III bydło nizinne północno-niemieckie z wyłączeniem rasy holenderskiej; dla IV wolno w każdej strefie używać buhaja zawodu miejscowego krajowego; w powiatach Niskim i Ulanowskim wolno umieszczać bydło Majdańskie.

4. Wydziałowi krajowemu, oraz c. k. Ministerstwu rolnictwa przesłano dwie mapy Galicyi Zachodniej, uwiadczenia strefy hodowlane dla poszczególnych ras bydła z objaśnieniami.

5. Wniesiono do c. k. Ministerstwa rolnictwa podanie o udzielenie 500 złr. subwencji dodatkowej na zakupno nasion roślin pastewnych, na co otrzymano odpowiedź, że kwoty, jakie Ministerstwo miało do dyspozycji, zostały wyczerpane, że zatem dopiero w r. 1894 Ministerstwo na powyższy cel udzieli odpowiednią subwencyę.

6. C. k. Namiestnictwu przesłano projekt zużycia przyznanej na r. 1893 subwencji ministeryalnej, przeznaczonej na wykłady wędrowne z działu hodowli bydła, uprawy i wyprawy lnu, weterynaryi i sadownictwa oraz pszczelnictwa.

7. Przesłano również c. k. Namiestnictwu postulat na wykłady wędrowne w r. 1894.

8. Do Ministerstwa wojny i Izby deputowanych w Radzie państwa przesłano poparcie petycji c. k. To-

warzystwa rolniczego Styryjskiego w sprawie zaopatrywania armii w mięso wołowe zamiast baraniego.

9. C. k. Ministerstwu rolnictwa przesłano listę kandydatów na korespondentów statystycznych co do stanu zasiewów i zbiorów ziemiopłodów.

10. Nadsełane przez c. k. Namiestnictwo obwieśczenia, dotyczące zarazy u bydła oraz przewozu, ładowania nierogacizny, ogłaszano w „Tygodniku rolniczym“.

11. Przesłano c. k. Namiestnictwu opinię, dotyczącą krajowego Towarzystwa rybackiego, upraszając dla tak pożytecznej korporacji, o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa subwencji, skutkiem czego otrzymało Towarzystwo rybackie 500 złr. subwencji na r. 1893.

12. Od krajowego Towarzystwa rybackiego w Krakowie zakupiono 100 egzempl. okólnika jego l. 6, i rozesłano Towarzystwom rolniczym okręgowym.

13. Na ręce radcy p. Władysława Struszkiewicza wniesiono podanie o zniesienie rozporządzenia, dotyczącego stemplowania podań, wnoszonych do c. k. Starostw, o udzielenie certyfikatów na pobór kainitu z kopalni kałuskiej, na co Ministerstwo odmowną przesłało odpowiedź.

14. Nadesłany przez kupców krakowskich statut projektowanej „Targowicy ziemiopłodów rolniczych w Krakowie“, poparto u wys. c. k. Namiestnictwa.

15. Na żądanie c. k. Ministerstwa rolnictwa przesłano zestawienie statystyczne, dotyczące przestrzeni, zajętych pod uprawą buraków cukrowych.

16. Do Sejmu krajowego wniesiono petycję o udzielenie subwencji na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ na r. 1894.

17. Nadsełane ogłoszenia o dostawach dla armii ogłaszano w „Tygodniku rolniczym“.

18. Z powodu pobytu w Krakowie JE. p. Prezydenta Dyrekcyi Jeneralnej kolei skarbowych wysłał Komitet deputację, dla wręczenia petycji o ulgi taryfowe dla przewozu nawozów handlowych, wapna, gipsu nawozowego i sączków drenowych, której JE. p. Prezydent oświadczył, że do uwzględnienia życzeń powyższych, potrzeba koniecznie, by Komitet przed upływem Grudnia r. b. przedstawił Dyrekcyi Jeneralnej gruntownie umotywowane potrzeby i żądania kraju co do wysokości w mowie będących taryf.

19. Wniesiono do Jeneralnej Dyrekcyi kolei skarbowych w Wiedniu podanie o niżenie taryfy przewozowej od nawozów handlowych i rurek drenowych.

20. Towarzystwom rolniczym okręgowym rozesłano „Statut austriackiego centralnego Towarzystwa dla gospodarstwa mlecznego w Wiedniu“.

21. Reskrypt c. k. ministerstwa rolnictwa w sprawie wystaw okręgowych rozesłano Towarzystwom rolniczym okręgowym.

22. C. k. Namiestnictwu i Wydziałowi krajowemu przesłano wykaz statystyczny Towarzystwa i Towarzystw rolniczych okręgowych.

23. Nadesłane przez Wydział krajowy zawiadomienie o otwarciu nowego kursu trzyletniego dla dozorców melioracyjnych we Lwowie, rozesłano Towarzystwom rolniczym okręgowym i ogłoszono w „Tygodniku rolniczym“.

24. W myśl reskryptu c. k. Namiestnictwa przesłano gruntownie umotywowany preliminarz wydatków na wykształcenie instruktorów, na nasienie i na naukę uprawy i wyprawy lnu na r. 1894, żądając na powyższy cel 5000 złr. w. a., tenże sam memoriał wniesiono do Sejmu krajowego, ażeby takąż samą kwotę przyznał.

25. Nadesłaną przez Towarzystwo ogrodnicze w Wiedniu odezwę, dotyczącą założenia tamże centralnego Towarzystwa ogrodniczego, przesłano p. Janowi Różańskiemu do Bochni, ażeby przesłał ją osobom interesowanym.

26. Do udziału w badaniu kultury torfowisk w Rudniku wydelegował Komitet z ramienia swego p. Władysława Żeleńskiego.

27. W odbytej w Tuchowie wystawie przeglądowej bydła włościańskiego, urządzonej przez Towarzystwo rolnicze okręgowe w Tarnowie, wziął Komitet udział przez wysłanie delegata.

28. C. k. Namiestnictwu przesłano terno kandydatów na członka Komitetu doradczego dla spraw chowu koni w Galicyi, złożone z pp. Augusta Gorayskiego, Augusta Stojowskiego i Atanazego Benoëgo.

29. W egzaminie uczniów krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach wziął Komitet udział przez wysłanie delegata.

30. Nadesłany przez c. i k. Intendenturę I korpusu w Krakowie wykaz otrąb na sprzedaż, rozesłano Towarzystwom rolniczym okręgowym.

31. C. i k. Intendenturę X korpusu w Przemyśle zawiadomiono, że z ramienia Komitetu, jako rzeczoznawcy do zakupna ziemiopłodów dla wojska, mianowani zostali pp. Ignacy Gamiński i Kazimierz Doliński.

32. Na żądanie c. k. Ministerstwa handlu delegatem do Rady kolejowej zamianowano radcę p. Władysława Struszkiewicza, a zastępcą p. Prof. Dr. Juliusza Leo.

33. Do Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych mianowano delegatami pp. Karola Czeczka Lindenwald i Prof. Dr. Juliusza Leo.

34. C. k. krajowej Dyrekcyi skarbu w sprawie dostarczania piołunu meltego w ilości 554 cetn. metr., służącego do wyrobu soli dla bydła, odpowiedziano, że Komitet zajął się nakłonieniem rolników do podjęcia uprawy piołunu w celu wskazanym, oraz zażądano wiadomości, jaką cenę i czy za całą roślinę, czyli też za pewną jej część Dyrekcyja skarbu ofiarować zamierza; również wezwano okólnikiem Towarzystwa rolnicze okręgowe, by się starały nakłonić rolników do uprawy tej rośliny i aby najdalej do 6 tygodni o skutku tych starań Komitet zawiadomiły.

C. k. Dyrekcyja skarbu powtórnie nadesłała wiadomość o uprawie, suszeniu i mieleniu piołunu oraz o cenie i warunkach, pod jakimi Dyrekcyja skarbu byłaby gotową kupować piołun na przymieszkę do soli bydłowej; wiadomość tę rozesał Komitet Towarzystwom rolniczym okręgowym wraz z instrukcją i bliższymi objaśnieniami, opracowanymi przez pp. Lippomana i Prof. Lubomęskiego; udano się nadto do składów zagranicznych nasion z zapytaniem, czy i po jakiej cenie podjęłyby się dostarczać nasienia piołunu.

Powyższą instrukcję z objaśnieniami ogłoszono w „Tygodniku rolniczym“ i w pismach politycznych.

35. Nadesłaną przez Towarzystwo rolniczo-leśne w Opawie petycję o przedłużenie na lat 5—6 ustawy z d. 9 marca r. 1889, przyznającej dla konwersyi długów hipotecznych obniżkę należności skarbowych, obowiązującej już tylko po koniec r. b., poparto u wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa i w Radzie państwa.

36. Na telegraficzne zapytanie c. k. Ministerstwa rolnictwa, czy z powodu wyjątkowego w tym roku braku paszy w większej części krajów Europy, zachodzi potrzeba, podobnie jak to uczyniło cesarstwo niemieckie, zakazania wywozu paszy za granicę; oraz jaki był pierwszy zbiór siana i koniczyny i jakie są widoki co do obfitości drugiego pokosu? — odpowiedziano tymczasowo również telegraficznie, że nie zachodzi potrzeba zakazu; że o ile dotąd wiadomo, pierwszy pokos nie ustępuje co do ilości zeszłorocznemu, co do jakości zaś częściowo tylko ucierpiał; że po otrzymaniu z pro-

wincyi szczegółowych wiadomości, te wraz z opinią swoją prześle Komitet Ministerstwu.

W nadesłanych tymczasem przez Wydziały Rad powiatowych i Towarzystw rolniczych okręgowych doniesieniach, jednogłośnie niemal wykazujących obfitość, wyjątkowo tylko niezupełnie pomyślnie zebranej paszy, a przytem wyrażających nadzieję obfitego drugiego pokosu, opinia ogółu rolników okazała się zamknięciu granicy dla artykułów paszy bezwarunkowo przeciwną. Na podstawie powyższej wysłano *stante sessione* do Ministerstw rolnictwa i handlu telegraficzne przedstawienie przeciw zamknięciu granicy dla artykułów paszy; telegram ten przesłano również p. radcy Struszkiewiczowi.

37. Na żądanie Wysokiego c. k. Namiestnictwa przesłano opinię w sprawie próby krajowych fabrykantów sztucznych nawozów o ochronę przed nierzetelną konkurencją, sformułowaną jako projekt ustawy.

38. Z powodu licznych zażaleń hodowców, którzy mimo wniesionych zawczasu, poświadczonych przez Komitet, zamówień na otręby, nie otrzymali od tutejszego c. i k. Magazynu wojskowego otrąb zamówionych ani w ilości, ani też w terminach w zamówieniach ustanowionych;

oraz z powodu, iż wbrew przepisom ministeryalnym, oddającym tak ilość zamawianych otrąb, jakoteż i terminu wydawania tychże do rozporządzenia Komitetu, c. i k. Magazyn wojskowy tutejszy w piśmie swoim z d. 8 marca r. 1883 L. 861 zażądał kategorycznie, by Komitet w dalszych zamówieniach na otręby, zaniechał ustanawiania terminów ich odbioru, których magazyn dotrzymywać nie może; na podstawie tej wniesiono do c. i k. Ministerstwa wojny prośbę, by nakłoniło magazyn wojskowy do stosowania się do obowiązującego dotąd rozporządzenia ministeryalnego, według którego magazyn ma zawiadamiać Komitet co miesiąc o ilości otrąb, jaką w tymże miesiącu rozporządza i według tych zawiadomień wydawać otręby przed wszystkimi innymi, zamawiającym z polecenia Komitetu, w ilościach i terminach zgodnych z zamówieniami i miesięcznymi doniesieniami magazynu o posiadanych zapasach; podobny memoriał z prośbą o poparcie u c. i k. Ministerstwa wojny wniesiono do c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 12 sierpnia r. 1892 L. 561 wezwanym został Komitet do mianowania dwu biegłych czyli mężów zaufania, którzy wchodząc w skład komisji mieszanej z głosem doradczym, byłiby obecni przy stanowieniu cen na produkta, potrzebne dla armii, oraz przy otwieraniu ofert producentów i zawrzeć się z nimi mających układach. Komitet na r. 1892/3 delegatami swoimi mianował pp. Andrzeja hr. Potockiego i Wład. Żeleńskiego i Intendenturę natchmiast o zamianowaniu ich zawiadomił.

39. Na zaproszenie Komitetu Zjazdu prawników i ekonomistów polskich w Poznaniu; mianowano delegatami Towarzystwa pp. Andrzeja hr. Potockiego, Prof. Dr. Józefa Milewskiego, Prof. Dr. Juliusza Leo i radcę Władysława Struszkiewicza, oraz wezwano okólnikiem Towarzystwa rolnicze okręgowe, by gorliwie zachęciły członków swoich do licznego udziału w zjeździe rzezonym.

40. Z powodu nieodżałowanej śmierci Romana hr. Wodzickiego przesłał Komitet wdowie list kondolencyjny, oraz złożył na trumnie wieniec z odpowiednim napisem.

41. Na wezwanie Komitetu „Wiedeńskiego Towarzystwa do krzewienia wiadomości rolniczych“, zamianował Komitet swoim delegatem do komitetu mającej się odbyć za inicjatywę tegoż Towarzystwa w r. 1894 w Wiedniu wystawy płodów rolniczych, p. Władysława Struszkiewicza c. k. radcę rządowego.

42. Do Towarzystw rolniczych okręgowych rozesłano okólnik, aby Wydziały pouczyły rolników, że ustawa państwowa w sprawie opustu podatku gruntowego od klęsk elementarnych odnosi się również do szkód przez niezmiarkę zrzadzonych.

43. P. Wice-Prezesowi St. Homolacsowi przesłano pismo kondolencyjne z powodu śmierci Jego małżonki.

44. C. k. Ministerstwu rolnictwa i Namiestnictwu przedstawił Komitet groźne położenie kraju, spowodowane wyjątkowo długimi snotami. Dokładną wiadomość podano we wstępie niniejszego sprawozdania.

45. W wystawie jubileuszowej, urządzonej przez Towarzystwo rolnicze w Cieszynie, wziął Komitet udział przez wysłanie swego delegata, oraz przesłał 4 srebrne a 2 brązowe medale.

46. Wysokiemu Prezydium c. k. Namiestnictwa przesłano wykaz szkód zrzadzonych przez niezmiarkę; oraz wykaz zapasu paszy, jaka znajduje się u producentów i handlarzy, upraszając zarazem o zniesienie zakazu wywozu tejże; podobnyż memoriał przesłano wys. c. k. Ministerstwu z tą samą prośbą.

47. Do wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa wniesiono prośbę o wyjednanie u c. k. Ministerstwa skarbu bezpłatnego wydawania soli hodowcom bydła, dotkniętym powodzią.

48. Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa zawiadomiono, że w odbyć się mających w r. 1894 wystawach w Madrycie i Petersburgu nikt z rolników Galicyi Zachodniej udziału nie weźmie.

49. Na żądanie Wydziału krajowego przedstawiono jako kandydata do Rady kolejowej krajowej z ramienia Komitetu p. Władysława Struszkiewicza, radcę rządowego.

50. Wniesiono do Sejmu krajowego przedstawienie o potrzebie ustawy zakazującej hodowli królika (*lapin de garenne*) z powodu ważnych szkód, jakie wyrządza.

51. W kongresie rolników austriackich wziął Komitet udział przez wysłanie z ramienia swego delegatów pp. Prof. Dr. Juliusza Leo, Alfonsa Lippomana Dr. Hermana Czecha i Dr. Tadeusza Rutowskiego, — o czym powiedziano już wyżej.

52. C. k. Ministerstwu rolnictwa przesłano żądaną odpowiedź o szkodniku buraczanym (*Heterodera Schachtii*).

53. Na zapytanie c. k. Namiestnictwa w sprawie ubezpieczenia robotników rolnych i leśnych odpowiedziano, że Komitet podziela opinię przesłaną przez c. k. Towarzystwo Gospodarskie Galicyjskie.

54. Żądany przez c. k. Ministerstwo rolnictwa postulat subwencji na odbyć się mające w r. 1894 wystawy okręgowe i przeglądy bydła przesłano z żądaniem łącznej kwoty 6475 złr., 37 medali srebrnych i 25 brązowych.

55. C. k. Namiestnictwu przesłano listę uzupełniającą członków do komisji oceny bydła w razie wybicia tegoż z powodu zarazy płucnej.

56. Na zapytanie c. k. Ministerstwa rolnictwa, czy i w jaki sposób wykazy statystyczne szczególnie co do obliczenia przestrzeni, obsiewanej głównymi gatunkami zboża i obsadzonej corocznie roślinami okopowemi, dałyby się w kierunku reskryptem ministeryalnym wskazanym, tak ulepszyć, iżby zyskały na przybliżonej dokładności, odpowiedziano obszernym memoriałem, oraz przesłano żądany preliminarz kosztów układania statystyki.

57. Do Wydziału krajowego przesłano poparcie w sprawie subwencyonowania uprawy torfowisk w Nowotarszczyźnie.

58. C. k. Ministerstwu rolnictwa przesłano daty, dotyczące zbiorów ziemiopłodów, wosku i miodu, oraz sprawozdanie rachunkowe z użycia subwencji przeznaczonej na ten cel za r. 1893.

59. Nadesłany przez c. k. Namiestnictwo okólnik, dotyczący tępienia chrząszcza majowego, rozesłano do Wydziałów Rad powiatowych i Towarzystw rolniczych okręgowych.

60. Otrzymała od Towarzystwa rolniczo-leśnego w Opawie petycję z prośbą o poparcie w sprawie utrudnienia szkodliwego dla rolników wywozu otrąb za granicę, poparto u c. k. Ministerstwa rolnictwa.

61. Na propozycję c. k. Ministerstwa rolnictwa postanowił Komitet zarządzić przetłómaczenie na język polski zalecanej części, nadesłanej przez Ministerstwo obszernej broszury o uprawie i wyprawie lnu i tłómaczenie to rozpowszechnić w kołach włościańskich.

62. Nadesłane przez Komitet wykonawczy Wiecu rolników austriackich rezolucje, powzięte przez tenże Wiece w r. 1893 w sprawie ulepszenia sposobu zbierania dat statystycznych co do stanu zasiewów i wyniku zbiorów, poparł Komitet w Radzie państwa.

63. Na wniesioną przez fabrykę p. Rudolfa Sacka prośbę o poparcie w Radzie państwa petycji tej firmy z żądaniem pobierania cła wchodowego od znanych pługów tej firmy przez władze skarbowe na granicach monarchii według niższej pozycji taryfy obowiązującej; odpowiedziano, że Komitet gotów jest udzielić petycji rzeczony poparcia, pod warunkiem, że p. Sack prócz różnicy ceny, wyniknąć mającej z ewentualnego wyjednania obniżki cła wchodowego, zobowiąże się obniżyć samą cenę fabryczną pługów dla Galicyi o 20%.

64. Na żądanie c. k. Ministerstwa rolnictwa przedstawił Komitet do ankiety, odbytej w miesiącu Styczniu r. 1894 w Wiedniu, w sprawie regulaminu wewnętrznego kolei skarbowych pp. Br. Henryka Doblhoff-Dierá, I wiceprezesa c. k. Towarzystwa rolniczego dolno-austriackiego, oraz Antoniego Tauschégo, członka Rady kultury krajowej dla Czech, i przesłano im memoriały, wnoszone do Ministerstwa handlu i Dyrekcji jeneralnej kolei skarbowych, przedstawiające uciążliwości obecnego systemu taryfowego, z propozycją zmian, jakie koniecznie wprowadzić potrzeba.

65. Na żądanie Wydziału krajowego w myśl ustawy z d. 20 lipca r. 1892 Dz. ust. kr. Nr. 51 o licencyowaniu buhai, przedstawił Komitet kandydatów na przewodniczących i tychże zastępców dla komisji licencyjnych, na obręb działalności Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

66. Nadesłane przez Wydział krajowy „Przepisy w sprawie administracji stałego krajowego funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego“ rozesłano okólnikiem Towarzystwom rolniczym okręgowym.

67. Na żądanie c. k. Ministerstwa rolnictwa w sprawie spółek mleczarskich odpowiedziano, że w obrębie Towarzystwa krakowskiego wcale takie nie istnieją.

68. Ministerstwu rolnictwa odpowiedziano również, że w obrębie działalności Towarzystwa w r. 1893 nie odbyły się żadne nadzwyczajne kursa w szkołach rolniczych.

69. Wydziałowi krajowemu przesłano sprawozdanie rachunkowe z użycia udzielonej w r. 1893 subwencji krajowej na podniesienie chowu bydła.

70. Na zapytanie Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie w sprawie giełdowej gry różniczkowej na płody rolnicze odpowiedział Komitet, iż uważa ją za bardzo szkodliwą i uznaje potrzebę przepisów wzbraniających jej.

71. C. k. Namiestnictwu przesłano sprawozdanie z odbytych w r. 1893 wykładów wędrownych z działu sadownictwa i pszczelnictwa, weterynaryi, uprawy i wyprawy lnu oraz hodowli.

72. Na zaproszenie gorzelników węgierskich do ankiety, mającej się z ich inicjatywy odbyć w Wiedniu w interesie tej gałęzi przemysłu, w terminie jeszcze nie ustanowionym, mianowano delegatem posła Włodzimierza Kozłowskiego, zamianowanie zaś drugiego polecono Prezydium.

73. C. k. Ministerstwu rolnictwa przesłano relację co do zużycia subwencji rządowych, przeznaczonych na cele kultury krajowej od d. 1 Stycznia 1887 do 31 Grudnia 1893.

74. Z powodu, że powiat Nowotarski nie należy ani do Towarzystwa rolniczego okręg. w Wadowicach, ani też do Nowego Sącza, wezwanó Prezesa tamtejszego Wydziału Rady powiatowej, aby dla Nowotarszczyzny zawiązał Towarzystwo okręgowe, w którego skład mogliby wejść zamieszkali tamże obywatele i ludzie dbający o dobro powiatu.

75. Wydziałowi krajowemu przesłano sprawozdanie rachunkowe z użycia funduszków Towarzystwa i „Tygodnika rolniczego“ za r. 1893.

76. Wniesiono do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych zażalenie Inspektora hodowli w Messkirch w W. Ks. Badeńskiem p. Heitzmanna na uciążliwości, jakie władze graniczne w Bregencyi czynią przy wprowadzaniu bydła rozplodowego do Austrii, a zakupowanego z funduszków ministeryalnych i krajowych z prośbą o uchylenie tych niedogodności.

77. Na reskrypt Wydziału krajowego w sprawie mianowania przewodniczącego i tegoż zastępcy dla każdego okręgu licencyjnego, w którym Wydział krajowy żąda, aby Komitet przedstawił osobistości, które

nie zostały przedstawione przez Wydziały Rad powiatowych i Tow. rolniczych okręgowych odpowiedziano:

1) że byłoby pożądanem, aby osobistości, które Komitet przedstawił jako najodpowiedniejsze, a które również już zostały przedstawione, czy to przez Wydziały Rad powiatowych, lub też przez Towarzystwa rolnicze okręgowe, — zostały zatwierdzone przez Wydział krajowy, — Rady zaś powiatowe i Towarzystwa rolnicze okręgowe, by zamianowały w ich miejsce innych kandydatów.

2) że §. 4 ustawy hodowlanej, na który powołuje się Wydział krajowy, nie wyklucza, by jedna i taż sama osobistość mogła być przewodniczącym dla wszystkich komisyj, znajdujących się w powiecie;

3) że Komitet uważa za stosowne, aby na razie zamianować członków do tych Komisyj, w których powiatach zaprowadzona będzie ustawa o licencyowaniu buhai.

78. Co do odpowiedzi na nadesłany przez c. k. Ministerstwo kwestyonaż w sprawie wysokości wynagrodzenia, pobieranego w pieniądzu i w naturze przez czeladź folwarczną i najemników rolnych; przedstawiono Ministerstwu niemożność uzyskania ze wszystkich okolic tej części kraju, wyczerpujących danych w oznaczonym przez Ministerstwo terminie (do 15 maja b. r.) i uproszono o dalszy termin, zaś p. Lippomanowi poruczono, by odnośne kwestyonaże przesłał korespondentom statystycznym i otrzymane od nich dane przedstawił Komitetowi.

79. Prośbę Towarzystwa rolniczego okręgowego w Tarnowie o wyjednanie dla rolników 50% opustu z ceny przewozu kolejami skarbowemi kukurudzy dla gorzeł rolniczych, oraz na wyżywienie ludności i na paszę dla bydła, i kosztu przewozu zboża na paszę i zasiewy, jak również z ceny przewozu nawozów handlowych, — przesłano p. radcy Struszkiewiczowi, członkowi Komisji kolejowej z prośbą, o jak najgorliwsze poparcie wobec władz rządowych.

Co zaś do wyrażonego w piśmie wzmiankowanem ogólnikowo żądania wyjednanie pomocy dla podupadłego wskutek klęsk zeszłorocznych stanu rolniczego, uznał Komitet za potrzebne zażądać od Towarzystwa okręgowego bliższego określenia naglących potrzeb rolników, oraz wskazania kierunku, w jakim petycję tę wnieśćby należało.

80. Na wezwanie c. k. Namiestnictwa o uzupełnienie opinii Komitetu z d. 15 Grudnia r. z. w sprawie poparcia uprawy lnu w Galicyi, opinią o środkach podniesienia przemysłu domowego dla wyrobu przędzy lnianej i płótna, oznajmiono wys. c. k. Namiestnictwu, iż wiadomości tych udzielić jedynie może krajowa komisya przemysłowa.

81. 10 $\frac{1}{2}$ cet. metr. darowanego przez wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa siemienia lnianego tyrolskiego dla praktycznego zbadania własności tych gatunków i otrzymania dla Ministerstwa wyczerpujących sprawozdań, pod warunkami przez Ministerstwo postanowionymi, rozdzielił Komitet między plantatorów, chętnych do dokonania próby.

82. Na nadesłaną przez warszawskie Towarzystwo do popierania przemysłu, handlu i rolnictwa rosyjskiego prośbę o udzielenie objaśnień o obowiązujących w Galicyi ustawach co do ubezpieczenia oficyalistów i sług rolnych od wypadków, oraz zaopatrzenia ich w starości, odpowiedziano, iż po informacye żądane udać się należy do Zarządów Towarzystwa pomocy oficyalistów prywatnych i krajowej Kasy chorych we Lwowie.

83. Towarzystwu rolniczo-leśnemu śląsko-morawskiemu w Ópawie, żądającemu wyjaśnienia stosunków tutejszych nauczycieli wędrownych, odpowiedziano Prezydjalnie.

84. Z powodu, że zgłaszają się producenci z gotowością zajęcia się żadaną przez krajową Dyrekcyę skarbu uprawą piołunu; wszyscy jednak naprzód wiedzieć pragną, po jakiej stałej cenie taż Dyrekcyja płacić zamierza za piołun mełty lub tylko suszony; zażądano od Dyrekcyi skarbu ponownie oznaczenia w przybliżeniu stałej ceny, po jakiej gotowaby była nabywać piołun w obu postaciach bez ofert.

85. Do Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie przystąpił Komitet jako członek zbiorowy.

86. Do wys. c. k. Ministerstwa handlu wniesiono petycję, żądając zniżki przewozu sączków drenowych kolejami skarbowemi, oraz zażądano od Izby handlowo-przemysłowej poparcia tej petycji.

87. C. i k. Zarządowi magazynów wojskowych w Krakowie przesłano daty co do zbiorów ziemio-płodów rolnych w r. 1893.

88. Nadesłane przez Jeneralną Dyrekcyę kolei skarbowych rozporządzenie, dotyczące obniżki przewozu, kolejami skarbowemi i lokalnemi w Galicyi, kartofli do sadzenia, oraz traw, koniczyny, kukurudzy i zbóż do siewu i wyżywienia, ogłoszono w „Tygodniku rolniczym“ i dziennikach politycznych, nadmienając, że biuro Towarzystwa wydaje odpowiednie poświadczenia, które przy zamówieniach do listu przewozowego załączać należy.

89. Uwagę zwróconą przez wys. c. k. Namiestnictwo na ustawę wys. c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 26

Grudnia r. 1893 L. 208, dotyczącą uwolnienia od stempli i należności przy arondowaniu gruntów, ogłoszono dla stron interesowanych w „Tygodniku“.

90. C. k. Namiestnictwu przesłano postulat na rok 1895 na naukę wędrowną, upraszając o wyjednanie u wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa 6000 złr. na następujące działy, mianowicie :

na naukę rolnictwa wraz z chmielarstwem	1500 złr.
na naukę racjonalnej hodowli	1500 „
na naukę ogrodnictwa i pasiecznictwa	1000 „
na popularne wykłady z działu rybactwa	500 „
na popularne wykłady z działu weterynaryi	500 „
dla lustratorów Kółek rolniczych	1000 „
Razem	6000 złr.

91. Wziął Komitet udział przez wysłanie delegatów w komisjach karczkowych w Łowczówku, Rozdzielu,

Żegocinie, Bytomsku, Damiowicach, Jazowsku, Rokicnach, Przędzeli, Kamieniu, Kleciach.

92. Przez wysłanie lub mianowanie delegatów wziął Komitet udział w Zebraniach ogólnych Towarzystw rolniczych w Gorycyi Salzburgu, Lublanie, Wiedniu, Bernie, Gracu, Opawie, Poznaniu i Klagenfurcie; oraz w kongresie leśników austriackich w Wiedniu, c. k. Towarzystwa gospodarskiego Galicyjskiego, krajowego Towarzystwa leśnego Galicyjskiego, Towarzystwa Gorzelników polskich; oraz w Zebraniach ogólnych Tow. rolniczych okręgowych w Białej, Brzesku, Bochni, Jaśle, Krakowie, Mielcu, Nowym Sączu, Rzeszowie, Tarnowie, Wieliczce, w posiedzeniach zaś Zarządu głównego Towarzystwa Kółek rolniczych bierze Komitet udział przez dwu stałych delegatów.

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE

Z UŻYCIA

SUBWENCYJ MINISTERYALNYCH

oraz

FUNDUSZÓW

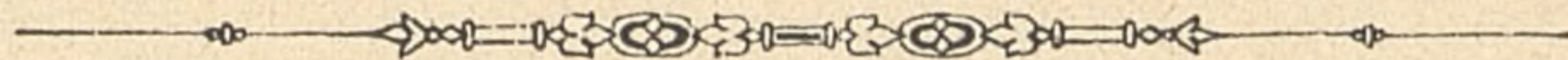
C. K. TOWARZYSTWA ROLNICZEGO KRAKOWSKIEGO

za rok 1893

i

BUDŻET PRZYCHODÓW i ROZCHODÓW

na rok 1894.

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE

Z SUBWENCYJ MINISTERYALNYCH

po dzień 31 Grudnia 1893 roku.

Subwencya na podniesienie chowu bydła.											
Dochody		złr.	ct.	Rozchody		złr.	ct.	Pozostałość		złr.	ct.
1.	Pozostałość z roku 1892	2.149	02 ¹ / ₂		Zakupno buhaja rasy Pinzgau do obory zarodowej w Łukowicy wraz z kosztami sprowadzenia	321	47				
2.	Subwencya za r. 1893	10.000	—		Zakupno buhaja z obory zarodowej w Łukowicy dla gminy Czarny Dunajec	160	—				
3.	Zwroty	1.409	70		Zakupno buhaja z obory zarodowej w Łukowicy dla gminy Zakopane	180	—				
					Zakupno dwu buhai zawodu krajowego do obory zarodowej w Rabie wyżnej	298	—				
					Zakupno buhaja zawodu krajowego do obory zarodowej w Gromniku	126	75				
					Zakupno buhaja zawodu krajowego do obory w Jodłowniku	80	—				
					Zakupno buhaja zawodu krajowego dla gminy Choczni	133	65				
					Właścicielowi dóbr w Jodłowniku na utrzymanie buhaja	90	—				
					Założenie cielęciarni w Jodłowniku	850	—				
					Dopłata Zarządowi dóbr w Gnojniku do zakupionego buhaja rasy Simmenthalskiej w r. 1892 dla obory zarodowej	300	—				
					P. Rudnickiemu zwrot kosztów transportu buhaja zakupionego do obory zarodowej	22	—				
					Asekuracya bydła w oborach zarodowych	49	42				
					Pensya Inspektora hodowli	1000	—				
					Druki	84	—				
					Tow. roln. okr. w Wieliczce na premiowanie bydła włościańskiego w pow. Limanowskim	150	—				
					Portorya i koperty	1	31				
	Razem	13.558	72 ¹ / ₂		Razem	3846	60	w d. 31 Grudnia 1893 r.	9712	12 ¹ / ₂	

Uwaga. Subwencya ministeryalna za r. 1893 z powodu późnego wpłynięcia do kasy Towarzystwa nie mogła być przeto rozdzieloną pomiędzy Towarzystwa rolnicze okręgowe przed końcem roku. Odpowiednio do uchwały Komitetu z dnia 31 Października roku 1893 już rozdzielono z tejże subwencji Towarzystwom rolniczym okręgowym:

w Białej, Jasle, Krakowie i Wieliczce po 1000 złr.	4000 złr.
w Bochni, Brzesku, Mielcu, Nowym Sączu, Rzeszowie, Tarnowie i Wadowicach po 400 złr.	2800 „
Razem	6800 złr.

Nadto z tej subwencji przeznaczono:

na opłacenie pensyi Inspektora hodowli	1000 złr.
na opłacenie składki asekuracyjnej na ubezpieczenie bydła w oborach zarodowych	100 „
na wydatki nieprzewidziane	1200 „ 2300 złr.
Razem	9100 złr.

Subwencya na drobny inwentarz.										
Dochody		złr.	ct.	Rozchody		złr.	ct.	Pozostałość	złr.	ct.
1.	Pozostałość z r. 1892	319	70	P. Janowi Skirlińskiemu na założenie chlewni rasy Yorkshire	250	—				
2.	Subwencya za r. 1893	1200	—	Administracyi dóbr Kozy na założenie pepiniery owiec Fryzyjskich	461	47				
3.	Zwroty	180	—	P. Karolowi Czeczowi za tryka rasy Fryzyjskiej dla pepiniery znajdującej się u p. Kazimierza Popiela w Kościelcu . .	22	—				
				Porto od pieniędzy i przekaz .	—	10 ¹ / ₂				
	Razem	1699	70	Razem	733	57 ¹ / ₂	w d. 31 Grudnia 1893 r.	966	12 ¹ / ₂	
Subwencya na uprawę lnu.										
1.	Pozostałość z r. 1892	59	04 ¹ / ₂	Zakupiono lnu	910	60 ¹ / ₂				
2.	Subwencya min.	300	—	P. Górskiemu dopłata do wykładów wędrownych	31	53				
3.	Zwrot za sprzedany len	630	—	P. Dr. Kozłeckiemu, adwokatowi kraj. koszta procesu z Muchą	36	72				
	Razem	989	04 ¹ / ₂	Razem	978	85 ¹ / ₂	w d. 31 Grudnia 1893 r.	10	19	
Subwencya na uprawę roślin pastewnych.										
1.	Subwencya ministeryalna	200	—				w d. 31 Grudnia 1893 r.	200	—	
	Razem	200	—				Razem	200	—	
Subwencya na wykłady wędrowne.										
1	Subwencya ministeryalna za r. 1893	1500	—	Zarządowi głównemu Towarzystwa Kółek rolniczych na wykłady o hodowli i uprawie roli	500	—				
				P. Janowi Różańskiemu na wykłady z działu sadownictwa i pszczelnictwa	600	—				
				P. Janowi Górskiemu na wykłady o uprawie i wyprawie lnu	200	—				
				P. Zygmuntowi Fertigowi na wykłady z działu weterynaryi	200	—				
	Razem	1500	—	Razem	1500	—	w d. 31 Grudnia 1893 r.	—	—	
Subwencya ministeryalna dla kraj. Towarzystwa rybackiego w Krakowie.										
1.	Subwencya min. za rok 1893	500	—	Wyplacono krajowemu Towarzystwu rybackiemu w Krakowie	500	—				
	Razem	500	—	Razem	500	—	w d. 31 Grudnia 1893 r.	—	—	
Pozostałość z subwencyi na stypendya dla gospodyń wiejskich									5	01 ¹ / ₂
W dniu 31 Grudnia 1893 r. fundusze ministeryalne wynoszą									10.893	45 ¹ / ₂
Subwencya ministeryalna na zestawienie statystyki ziemiopłodów oraz wosku i miodu z tej wpłynęło za r. 1892 jako druga rata 550 złr., na wosk i miód 100 złr., oraz za r. 1893 rata pierwsza 550 złr. = razem 1200 złr.										
Sekeya administracyjna:										
<i>Juliusz Leo.</i>			<i>Z. Tarnowski.</i>			<i>Karol Scipio.</i>			<i>W. Żeleński.</i>	
Komisya skontrująca:										
<i>Jan Götz.</i>					<i>Wł. Lubomęski.</i>					

Subwencya Wydziału krajowego na chów bydła.

Dochody		złr.	ct.	Rozchody		złr.	ct.	Pozostałość		złr.	ct.
1.	Pozostałość z r. 1892	146	45	Zakupno 4 buhai rasy Fryzyjskiej do obór zarodowych pół-krwi wraz z kosztami sprowadzenia	1263	74					
2.	Subwencya za r. 1893	8000	—	Zakupno 2 buhai rasy Simmenthalskiej do obór zarodowych półkrwi wraz z kosztami sprowadzenia	1129	77					
				Koszta podróży i diety komisji	514	—					
				Stemple na kwity	31	89					
				Druki	73	81					
				Portorya	5	86					
				Telegramy	11	66					
				Koszta podróży Inspektora celem objazdu obór zarodowych	250	03					
				Koszta podróży Delegatów	93	06					
				Renumeracya urzędnikowi za prowadzenie biura sekcji hodowlanej	150	—					
	Razem	8146	45	Razem	3523	82			w d. 31 Grudnia 1893 r.	4622	63

Sekcya administracyjna:
Juliusz Leo.   *Z. Tarnowski.*   *Karol Scipio.*   *W. Żeleński.*
 Komisya skonstrująca:
Jan Götz.   *Wł. Lubomeński.*

Rachunek kasy c. k. Towarzystwa Rolniczego Krakowskiego.
 za czas od 1-go Stycznia do 31-go Grudnia 1893 roku.

DOCHODY:		złr.	ct.	złr.	ct.	ROZCHODY:		złr.	ct.	złr.	ct.
1.	Subwencya Sejmowa za rok 1893	3000	—			1.	Niedobór z r. 1892			572	70
2.	Subwencya Sejmowa za rok 1893 na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	500	—			2.	Najem lokalu	600	—		
3.	Subwencya ministeryalna za rok 1893 na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	500	—	4000	—	3.	Pensye i zasługi	2060	—	2743	99
4.	Procenta od wkładek złożonych w Kasie Wzajemnego Kredytu				232	59	4.	Opał i światło	83	99	
5.	Wkłádki od Tow. rolniczych za rok 1892	207	—				5.	Wydatki biurowe	116	65	
6.	Wkłádki od Tow. rolniczych za rok 1893	139	—	346	—	6.	Portorya	67	26		
6.	Zwrot z udzielonej zaliczki woźnemu			36	—	7.	Stemple	16	50	230	69
8.	Subwencya na cele statystyczne			1200	—	8.	Telegramy	30	28		
				5814	59	9.	Druki, książki i gazety			398	43 1/2
						10.	Koszta Zebrania ogólnego			63	17
						11.	„ „ podróży i delegacye			183	04
						12.	Wydatki nieprzewidziane			206	14
						13.	„Tygodnikowi“ subwencya ministeryalna	500	—		
							„Tyg.“ subwencya Sejmowa	500	—		
							Zasiłek bezzwrotny „Tygodnikowi rolniczemu“	5	66	1005	66
						14.	Koszta statystyki			1200	—
										6603	82 1/2

ZESTAWIENIE:

Rozchody wynoszą . . . . . 6603 złr. 82 1/2 ct.
 Dochody . . . . . 5814 „ 59 „
 Niedobór wynosi . . . . . 789 złr. 23 1/2 ct.

Sekcya administracyjna:
Z. Tarnowski.   *Juliusz Leo.*   *Karol Scipio.*   *W. Żeleński.*
 Komisya skonstrująca:
St. Homolacs,   *Jan Götz.*   *Wł. Lubomeński.*   *H. Lewiecki.*
 Wice-Prezes: Sekretarz:

Preliminarz Dochodów i Rozchodów c. k. Towarzystwa Rolniczego Krakowskiego na r. 1894.

DOCHODY:	złr.		ct.		ROZCHODY:	złr.		ct.	
	złr.	ct.	złr.	ct.		złr.	ct.	złr.	ct.
1. Subwencya Sejm. na r. 1894	3000	—			1. Najem lokalu	600	—		
2. Subwencya Sejm. na r. 1894 na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego”	500	—			2. Pensye i zasługi	2060	—		
3. Subwencya ministeryalna na rok 1894 na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego”	500	—	4000	—	3. Opał i światło	100	—	2760	—
4. Procenta od wkładek w Kasie Wzajemnego kredytu			400	—	4. Wydatki biurowe	125	—		
5. Wkładki zaległe od Towarzystw rolniczych okręgowych za r. 1893			496	—	5. Portorya, stemple i telegramy	150	—		
6. Zwrot z udzielonej zaliczki woźnemu			1	—	6. Druki, książki i gazety	350	—	625	—
7. Subwencya na cele statystyki			1200	—	7. Koszta Zebrania ogólnego			70	—
8. Udział funduszu hodowlanego w kosztach administr.			500	—	8. Podróże i delegacye			150	—
					9. Wydatki nieprzewidziane			300	—
					10. „Tygodnikowi rolniczemu” subwencya sejmowa	500	—		
					„Tygodnikowi rolniczemu” subwencya ministeryalna	500	—	1000	—
					11. Koszta statystyki			1200	—
					12. Niedobór z r. 1893			789	23
Razem			6597	—	Razem			6894	23

ZESTAWIENIE:

Rozchody wynoszą . . . . . 6894 złr. 23 ct.
 Dochody . . . . . 6597 „ — „
 Pozostaje do pokrycia w r. 1894 . . . . . 297 złr. 23 ct.

Rachunek kasy „Tygodnika rolniczego“

za czas od 1 Stycznia do 31 Grudnia 1893 r.

DOCHODY:	złr.		ct.		ROZCHODY:	złr.		ct.	
	złr.	ct.	złr.	ct.		złr.	ct.	złr.	ct.
1. Prenumerata zaległa za rok 1891	9	—			1. Niedobór z r. 1892			139	73½
2. Prenumerata zaległa za rok 1892	81	—			2. Pensya Redaktora	700	—	840	—
3. Należytość za ogłoszenia za rok 1892	32	42	122	42	3. Administracya	140	—	147	15½
4. Prenumerata za r. 1893	781	90			4. Marki do gazet				
5. Za ogłoszenia w r. 1893	108	94	890	84	5. Wydatki biurowe (składanie, marki, karty koresp.)	57	12	71	53
6. Subwencya Sejmowa	500	—			6. Portorya od pieniędzy	14	41	924	50
7. Subwencya ministeryalna	500	—			7. Druk „Tygodnika”			4	50
8. Zasilek bezzwrotny z Kasy Towarzystwa	5	66	1005	66	8. Odbitki z Tygodnika			150	—
					9. Artykuły płatne			10	78
Razem			2018	92	10. Podatek				
					Razem			2288	20

ZESTAWIENIE:

Rozchody wynoszą . . . . . 2288 złr. 20 ct.
 Dochody wynoszą . . . . . 2018 „ 92 „
 Pozostaje do pokrycia . . . . . 269 złr. 28 ct.

Uwaga. Niedobór pozostały z końcem roku 1893 pokryty został zaległościami, które wpłynęły po Nowym Roku.

<i>Juliusz Leo.</i>	Sekcyja administracyjna Komitetu:	<i>Z. Tarnowski.</i>	<i>Karol Scipio.</i>
<i>Wice-Prezes:</i>	<i>A. Potocki.</i>	Komisyja skonstrujająca:	<i>Sekretarz:</i>
<i>St. Homolaes.</i>	<i>Jan Götz.</i>	<i>Wł. Lubomęski.</i>	<i>H. Lewiecki.</i>

Preliminarz dochodów i rozchodów „Tygodnika rolniczego“ na rok 1894.

DOCHODY:		złr.	ct.	złr.	ct.	ROZCHODY:		złr.	ct.	złr.	ct.
1. Prenumerata 174 członków à 6 złr. i 20 à 4 złr.				1124	—	1. Niedobór z r. 1893				269	28
2. Ogłoszenia				150	—	2. Druk „Tygodnika“ i spis rzeczy	927	50			
3. Prenumerata zaległa	130	—				3. Papier na opaski i adresy	24	—	951	50	
4. Ogłoszenia zaległe	55	—	185	—		4. Pensya Redaktora	700	—			
5. Subwencya ministeryalna	500	—				5. Administracya	140	—	840	—	
6. Subwencya Sejmowa	500	—	1000	—		6. Marki gazetowe			150	—	
						7. Wydatki biurowe	60	—			
						8. Portorya, stemple, marki karty koresp., podatek	25	—			
						9. Portorya od pieniędzy	5	—	90	—	
						10. Artykuły płatne			150	—	
Razem			2459	—		Razem			2450	78	

ZESTAWIENIE:

Dochody wynoszą . . . . . 2459 złr. — ct.
 Rozchody wynoszą . . . . . 2450 „ 78 „
 Pozostaje na rok 1895 . . . . . 8 złr. 22 ct.

Juliusz Leo.

Sekcyja administracyjna Komitetu:
Z. Tarnowski.   *Karol Scipio.*

A. Potocki.

Wice-Prezes:
St. Homolacs.

Sekretarz:
H. Lewiecki.

